

LECTIO DIVINA SEGÉDANYAG

a szentmise evangéliumi szakaszához

Lk 12,13-21

Évközi 18. vasárnap („C” év)

Őrizkedjete minden kapzsiságtól

PÉCSI EGYHÁZMEGYE
„REMÉNYT ÉS JÖVŐT ADOK NEKTEK”
(JEREMIÁS 29,11)

+ EVANGÉLIUM Szent Lukács könyvéből

Őrizkedjete minden kapzsiságtól

Abban az időben amikor Jézus tanított, valaki megszólalt a sokaságból: „Mester, szólj testvéremnek, hogy ossza meg velem az örökséget.” Ő így válaszolt neki: „Ember, ki hatalmazott fel engem, hogy bírátok legyek, és elosszam örökségeket?”

Majd a tömeghez fordult: „Vigyázzatok, és őrizkedjete minden kapzsiságtól, mert nem a vagyonban való bővelkedéstől függ az ember élete.”

Példabeszédet is mondott nekik: „Egy gazdag embernek a földje bőséges termést hozott. Így okoskodott magában: Mit tegyek? Nincs hová gyűjtenem a termésemet. Tudom már, mit teszek: lebontom csúreimet és nagyobbakat építek, oda gyűjtöm majd a termést és minden vagyonomat. Aztán majd elégedetten mondom magamnak: Ember, van elég vagyonod, eltart sok évig. Pihenj, egyél, igyál, és élvezd az életet!

Ám az Isten így szólt hozzá: Esztelen, még az éjjel számon kérik tőled lelkedet. Kié lesz mindaz, amit szereztél?

Így jár az, aki kincset gyűjt magának ahelyett, hogy Istenben gazdagodnék.”

1. LECTIO – OLVASÁS

1.1. GÖRÖG SZÖVEG SZÓ SZERINTI FORDÍTÁSA

¹³ Εἶπεν δὲ τις ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ· Διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ’ ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν.

Mondta pedig valaki a tömegből neki: „Mester, mondd a testvéremnek, hogy ossza meg velem az örökséget.”

¹⁴ ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησεν κριτὴν ἢ μεριστὴν ἐφ’ ὑμᾶς;

Ő pedig mondta neki: „Ember, ki rendelt engem bíróná vagy örökségosztóná felétek (fölöttetek)?”

¹⁵ εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς· Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πάσης πλεονεξίας, ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστίν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ.

Mondta pedig nekik: „Vigyázzatok és őrizzedjetek minden telhetetlenségtől, mert (az embernek) az élete nem a vagyonban való bővelkedésében van.”

¹⁶ εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς λέγων· Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα.

Mondott pedig egy példabeszédet nekik mondva: „Egy gazdag embernek a földje jó termést adott.

¹⁷ καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων· Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρποὺς μου;

És fontolgatta magában mondva: „Mit tegyek, mert nincsen hová összegyűjtenem a terméseimet?”

¹⁸ καὶ εἶπεν· Τοῦτο ποιήσω, καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὸν σῆτον καὶ τὰ ἀγαθὰ μου,

És mondta: „Ezt fogom tenni, le fogom rombolni a raktárait (a csúreimet), és nagyobbakat fogok építeni, és ott fogom összegyűjteni az összes gabonát és a javaimat,

¹⁹ καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· Ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου.

és mondani fogom a lelkemnek: lelkem, birtokolsz sok javat eltéve sok évre: pihenj, egyél, igyál, vigadozzál!”

²⁰ εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεός· Ἀφρων, ταύτη τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται;

Mondta pedig neki az Isten: „Ostoba, ezen az éjjelen elkérlik a lelkedet tőled: amiket pedig készítettél, kinek (kié) lesz?”

²¹ οὕτως ὁ **θησαυρίζων** ἑαυτῷ καὶ μὴ **εἰς θεὸν πλουτῶν**.

Így (lesz azzal), aki magának gyűjt kincset és nem Istenben gazdagodik.

1.2. NOVA VULGATA ÉS MAGYAR FORDÍTÁSOK

NOVA VULGATA

Szent István Társulat fordítása

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

¹³ AIT AUTEM QUIDAM EI DE TURBA: “MAGISTER, DIC FRATRI MEO, UT DIVIDAT MECUM HEREDITATEM”.

¹³ **Ekkor valaki megszólalt a tömegben: „Mester, mondd meg testvéremnek, hogy ossza meg velem az örökséget.”**

¹³ Valaki megszólította a tömegből: »Mester! Mondd testvéremnek, hogy ossza meg velem az örökséget!«

¹³ **Akkor odaszólt hozzá valaki a nép közül: „Mester, szólj testvéremnek, ossza meg velem az örökséget.”**

¹³ *Monda pedig néki egy a sokaság közül: Mester, mondd meg az én testvéremnek, hogy ossza meg velem az örökséget.*

¹³ Valaki a tömegből ezt mondta neki: – Mester, mondd a testvéremnek, hogy ossza meg velem az örökséget!

¹⁴ AT ILLE DIXIT EI: “HOMO, QUIS ME CONSTITUIT IUDICEM AUT DIVISOREM SUPER VOS?”.

¹⁴ **De elutasította: „Ember, ki hatalmazott fel rá, hogy bírótok legyek és elosszam örökségeket?”**

¹⁴ Ő azt felelte neki: »Ember! Ki tett engem bíróvá vagy végrehajtóvá köztetek?«

¹⁴ **De ő elutasította: „Ember, ki tett engem bíróvá vagy végrehajtóvá köztetek?”**

¹⁴ Ő pedig monda néki: *Ember, ki tett engem köztetek bíróvá vagy osztóvá?*

¹⁴ De ő így válaszolt: – Ember, ki tett engem bíróvá vagy végrehajtóvá köztetek?

¹⁵ DIXITQUE AD ILLOS: “VIDETE ET CAVETE AB OMNI AVARITIA, QUIA SI CUI RES ABUNDANT, VITA EIUS NON EST EX HIS, QUAE POSSIDET”.

¹⁵ **Majd a néphez fordult: „Vigyázzatok és óvakodjatok minden kapzsiságtól, mert nem a vagyonban való bővelkedéstől függ az ember élete.”**

¹⁵ Aztán így szólt hozzájuk: »Vigyázzatok és őrizzetek minden kapzsiságtól, mert nem a vagyonban való bővelkedéstől függ az ember élete.«

¹⁵ **Vigyázzatok, fordult a többiekhez, őrizzetek minden kapzsiságtól, mert nem a vagyonban való bővelkedéstől függ az ember élete.”**

¹⁵ *Monda azért nekik: Meglássátok, hogy eltávoztassátok a telhetetlenséget; mert nem a vagyonnal való bővülködésben van az embernek az ő élete.*

¹⁵ Azután ezt mondta nekik: – Vigyázzatok, és őrizkedjete minden kapzsiságtól, mert ha bőségben él is valaki, életét nem a vagyona biztosítja!

¹⁶ DIXIT AUTEM SIMILITUDINEM AD ILLOS DICENS: “HOMINIS CUIUSDAM DIVITIS UBERES FRUCTUS AGER ATTULIT.

¹⁶ **Példabeszédet is mondott nekik: „Egy gazdag embernek bőséges termést hozott a földje.**

¹⁶ Példabeszédet is mondott nekik: »Egy gazdag embernek a földje bőséges termést hozott.

¹⁶ **Aztán ezt a példabeszédet fűzte hozzá: „Egy gazdag embernek bőséges termést hozott a földje.**

¹⁶ *És monda nekik egy példázatot, szólván: Egy gazdag embernek bőségesen termett a földje.*

¹⁶ Mondott nekik egy példázatot: – Egy gazdag embernek bő termést hozott a földje.

¹⁷ ET COGITABAT INTRA SE DICENS: “QUID FACIAM, QUOD NON HABEO, QUO CONGREGEM FRUCTUS MEOS?”.

¹⁷ **Így okoskodott magában: Mit tegyek? Nincs hová gyűjtsem a termésemet.**

¹⁷ Akkor így gondolkozott magában: ‘Mit tegyek? Nincs hová gyűjtsem a termésemet.’

¹⁷ **Így okoskodott: mit tegyek? Nincs hová gyűjtsem a termést.**

¹⁷ *Azért magában okoskodék, mondván: Mit cselekedjem? mert nincs hová takarnom az én termésemet.*

¹⁷ Ekkor így gondolkodott magában: „Mit tegyek? Nincsen hova betakarítanom a termésemet.”

¹⁸ ET DIXIT: “HOC FACIAM: DESTRUAM HORREA MEA ET MAIORA AEDIFICABO ET ILLUC CONGREGABO OMNE TRITICUM ET BONA MEA;

¹⁸ **Tudom már, mit teszek: lebontom csűreimet és nagyobbakat építek, oda gyűjtöm majd a termést és minden vagyonomat.**

¹⁸ Majd azt mondta: ‘Ezt fogom tenni: Lebontom magtárait, nagyobbakat építek, és oda gyűjtöm minden termésemet és vagyonomat.

¹⁸ **Tudom már mit teszek: lebontom csűreimet és nagyobbakat építek, oda gyűjtöm a termést és minden vagyonomat,**

¹⁸ *És monda: Ezt cselekszem: Az én csűreimet lerontom, és nagyobbakat építek; és azokba takarom minden gabonámat és az én javaimat.*

¹⁸ Majd így szólt: „A következőt fogom tenni: lebontom csűreimet, nagyobbakat építek, és oda takarítom be minden gabonámat és javamat.

¹⁹ ET DICAM ANIMAE MEAE: ANIMA, HABES MULTA BONA POSITA IN ANNOS PLURIMOS; REQUIESCE, COMEDE, BIBE, EPULARE”.

¹⁹ **Aztán majd elégedetten mondom magamnak: Ember, van annyid, hogy sok évig elég! Pihenj, egyél, igyál, s élj jól! –**

¹⁹ Azután azt mondom lelkemnek: Én lelkem! Van sok javad, sok esztendőre eltéve; nyugodjál, egyél, igyál, élvezd az életet!

¹⁹ ***aztán elégedetten mondom: ember, van elég vagyond, sok évre eltart. Nyugodjál meg végre, egyél-igyál, élvezd az életet.***

¹⁹ ***És ezt mondom az én lelkemnek: Én lelkem, sok javaid vannak sok esztendőre eltéve; tedd magadat kényelembe, egyél, igyál, gyönyörködjél!***

¹⁹ Aztán ezt mondom magamnak: »Sok javad van sok évre félretéve. Pihend ki magad, egyél, igyál, vigadozzál!«”

²⁰ DIXIT AUTEM ILLI DEUS: “STULTE! HAC NOCTE ANIMAM TUAM REPETUNT A TE; QUAE AUTEM PARASTI, CUIUS ERUNT?”.

²⁰ **Ám az Isten így szól hozzá: Esztelen, még az éjjel visszakérlik tőled lelkedet. Amit gyűjtöttél, kire marad? –**

²⁰ Isten azonban így szólt hozzá: ‘Esztelen! Még az éjjel számon kérlik tőled lelkedet. Kié lesz mindaz, amit szereztél?’

²⁰ ***De Isten így szól hozzá: esztelen! Még az éjjel számon kérlik tőled lelkedet. Kié lesz mindaz, amit szereztél?***

²⁰ ***Monda pedig néki az Isten: Bolond, ez éjjel elkérlik a te lelkedet te tőled; a miket pedig készítettél, kiéi lesznek?***

²⁰ Isten azonban így szólt hozzá: „Esztelen, még ez éjjel visszakérlik életed. Kié lesz akkor mindaz, amit felhalmoztál?”

²¹ SIC EST QUI SIBI THESAURIZAT ET NON FIT IN DEUM DIVES”.

²¹ **Így jár az, aki vagyont halmoz fel magának, ahelyett, hogy az Istenben gazdagodnék.”**

²¹ Így jár az, aki kincset gyűjt magának, és nem az Istenben gazdag.«

²¹ ***Így jár az, aki kincset gyűjt magának, ahelyett hogy Istenben gazdagodnék.”***

²¹ ***Így van dolga annak, a ki kincset takar magának, és nem az Istenben gazdag.***

²¹ Így jár az, aki magának gyűjt, és nem Isten mértéke szerint gazdag.

1.3. BEHATÁROLÁS

Ez az epizód (Lk 12,13-21) része annak a beszédnek, amivel Jézus tanítja a tömeget (Lk 12). A kapzsisággal szembeni figyelmeztetést egy őt megszólító hallgató kérése kapcsán mondja el a Mester (Lk 12,13-15) hozzáfűzve a gazdag emberről szóló példabeszédet (Lk 12,16-21).

1.4. SZÓ SZERINTI ÜZENET

Az evangélista hangsúlyozza, hogy

- Jézus nem a gazdagságot, a gazdag embereket utasítja el, hanem a vagyonhoz való helytelen kötődést.
- A földi javakban nem szabad ostoba módon elmerülni, hanem azokat okosan kell használni az ember javára. Fontos ennek során megfontolni azt, hogy csak az marad meg a földi kincseinkből a halál után, amit az ember „Istenben gazdagodva”, vagyis szeretettel tett. Továbbá jó azt is tudatosítani, hogy amink van a földi életben, azt mind Istentől kaptuk ajándékba, amiről az ítélet napján el kell tudnunk majd számolni. Ezzel az evangélista nem megijeszteni akarja olvasóit, hanem arra kíván figyelmeztetni, hogy amink van, azt Istennek tetszően, alázatosan, nagylelkűen használjuk életünkben.

1.5. KULCSSZAVAK RÖVID ELEMZÉSE

Ἀφρόν (*áfrón*): ostoba (Lk 12,20)

Az evangéliumokban csak Lukácsnál találjuk meg ezt a szót, amivel Jézus megszólítja a farizeusokat, hogy figyelmeztesse őket, ne a külső tisztaságot nézzék csupán, hanem a belsőt is (Lk 11,40). Illetve ebben a Jézus által elmondott példabeszédben Isten szól így a gazdag emberhez arra emlékeztetve őt, hogy számot kell adnia életéről még azon az éjjelen (Lk 12,20).

A szó a figyelmeztetés jegyében hangzik el tehát mind a két alkalommal az evangéliumban, ami felelős életvitelre, megtérésre hív. A keresztyén embert arra szólítja fel az evangélista, hogy ne a bűn és az önzés szerint éljen ostoba módon, hanem gondolkodásmódja és érzülete okos, vagyis Isten szerinti (vö. Mt 16,23) és Jézus Krisztushoz méltó legyen (vö. Fil 2,5).

θησαυρίζω (*thésauridzón*): kincset gyűjt, halmoz (Lk 12,21)

A szó az evangéliumokban mindig Jézus ajkán hangzik el, aki arra inti hallgatóit, hogy ne a földön gyűjtsenek kincset, amit bárki elvehet (Mt 6,19), vagy amit a halállal itt kell hagyni (Lk 12,21). Hanem törekedjenek olyan kincs után, amit nem vesz el senki és semmi, és megmarad a mennyben is (Mt 6,20).

εἰς θεὸν πλουτῶν (ejsz Theon plútón): (meg)gazdagodik, gazdagnak lenni Istenben (Lk 12,21)

„Az Istenben gazdagodni” szószerkezet egyrészt arra az alázatos magatartásra utal, amit az Úr megjutalmaz, szemben a gőgösködő gazdagokéval, akiket viszont üres kézzel bocsát el (vö. Lk 1,53). Másrészt pedig azt a törekvést jelöli, amikor az ember a szeretetben igyekszik növekedni, gazdagodni, vagyis nagylelkű, adakozó és irgalmas életet él (vö. Lk 12,21.33).

1.6. KONTEXTUÁLIS – KÁNONI PÁRHUZAMOK

Párhuzamok Lukács evangéliumán belül

Lk 5,21 Erre az írástudók és a farizeusok azt gondolták magukban és mondták: „Ki ez, hogy így mer káromkodni? Ki más bocsáthatja meg a bűnöket, mint az Isten?”

Lk 16,3 Az intéző így gondolkodott magában: „Mitévő legyek? Uram elveszi tőlem az intézőséget. Kapálni nem bírok, koldulni szégyellek.”

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mt 6,19-21 Ne gyűjtsetek magatoknak kincset a földön, ahol moly rágja és rozsdá marja, s ahol betörnek és ellopják a tolvajok! A mennyben gyűjtsetek kincset, ahol nem rágja moly és nem marja rozsdá, s ahol nem törnek be és nem lopják el a tolvajok! Ahol a kincséd, ott a szíved is.

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Kiv 2,14 Az így válaszolt: „Ki tett téged főnökünké és bíránkká, talán engem is meg akarsz ölni, ahogy megölted az egyiptomit?” Mózes megijedt és így szólt magában: „A dolog nyilvánvalóan kitudódott.”

Zsolt 39,7 Az ember elenyészik, mint az árnyék. Olyan a vagyona is, amit gyűjtött, mint a fuvallat, s nem tudja, ki örökli majd.

Zsolt 49,17-21 Ne méltatlankodj hát, ha valaki gazdag, és ha házának fénye gyarapszik! Ha eljön halála, mit sem visz magával, dicsősége nem megy el vele. Még ha életében boldognak mondta is magát és így szólt: „Dicsérni fognak, mert jól gazdálkodtál”, akkor is leszáll atyáinak táborába, ahol már nem látják többé világát a napnak. Az ember, ha nincs benne belátás, akármilyen gazdag, olyan, mint az állat, amelyre pusztulás vár.”

Péld 27,1 Ne dicsekedj a holnapi napoddal, hisz mit szül a nap, nem tudod előre.

Préd 2,17-23 Meggyűlöltem az életet, mert bosszantónak találtam azt a fáradozást, ami a nap alatt folyik. Igen, minden hiábavalóság és szélkergetés! Meggyűlöltem minden művemet, amit létrehoztam a földön, hiszen az utódomra kell hagynom. Ki tudja, bölcs lesz-e vagy balga? És mégis teljesen szabadon rendelkezik majd munkám minden gyümölcsével, amire (annyi) fáradságot és okosságot pazaroltam életemben. Ez is hiábavalóság! Odáig jutottam, hogy szívemet átengedtem a kétségbeesésnek amiatt a fáradozás miatt, amit magamra vállaltam a nap alatt. Hisz jó néhány ember munkálkodott

bölcsen, okosan és sikerrel, aztán át kell engednie szerzeményét olyannak, aki mit sem fáradt érte. Ez is hiábavalóság és nagy baj! Igen, mije marad az embernek minden fáradozásából és törekvéséből, amivel emésztette magát életében? Valóban: minden napja csupa szenvedés és minden tevékenység csupa bosszúság. Szíve még éjjel sem tud megnyugodni. Ez is hiábavalóság!

Préd 5,17-6,2 Nos, megállapítom: az a jó, amiben az embernek része lehet, ennyi: egyék, igyék és érezze magát jól minden fáradozás közepette, amely adódik a nap alatt, életének azon a néhány napján, amelyet Isten ad neki, mert ez az osztályrésze. Igen, ha valakinek Isten gazdagságot és vagyont adott, és megengedte, hogy élvezze, és kivegye részét belőle, és örömet találja munkájában: ez Isten ajándéka. Mert az ilyen nem sokat törődik élete napjaival, mivel Isten örömmel tölti el szívét. Más bajt is láttam a nap alatt, amely súlyosan ránehezedik az emberre. Van, akinek Isten adott gazdagságot, kincseket, megbecsülést, és semmi sem hiányzik neki abból, amit szíve kíván. De Isten nem engedi, hogy élvezze, hanem idegen élvezi. Ez hiábavalóság és szörnyű gyötrelem!

Bölcs 15,8 És így rosszra fecsérelt fáradsággal ugyanabból az agyagból hiábavaló istent készít, aki nem sokkal előbb maga is földből lett, és rövid idő múltán oda tér vissza, ahonnet vétetett, amikor majd visszakövetelik tőle a kölcsönbe kapott lelket.”

Sir 11,19 Amely napon mondja, „Végre nyugalmam van, mostantól már csak javaimat élvezem,” nem tudja, még mennyi ideje van hátra, és mindent másra hagy, mert meg kell halnia.”

Jer 17,11 A fogolymadár kikölti a tojást, amit nem ő tojt. Ilyen az az ember, aki gazdagságot gyűjt hamis úton: élete delén itt kell hagynia, így végül is bolondnak bizonyul.

ApCsel 7,27.35 De aki bántalmazta társát, elutasította, mondván: „Ki tett meg előljárónkká és bíránkká?” (...) Az Isten azt a Mózeszt küldte vezetőnek és szabadítónak a csipkebokorban megjelent angyal kezével, akit megtagadtak, mondván: „Ki tett meg előljárónkká és bíránkká?”

1Kor 15,32 Mit használ nekem, hogy Efezusban – emberi módon szólva – vadállatokkal küzdöttem? Ha a halottak nem támadnak fel, akkor „együnk, igyunk, mert holnap úgyis meghalunk.”

1Tim 6,17-19 Az evilág gazdagjait figyelmeztessd, hogy ne legyenek gőgösek, és reményüket ne bizonytalan vagytonba vessék, hanem az Istenbe, aki bőven megad nekünk mindent megélhetésünkhöz. Tegyenek jót, gazdagodjanak jótettekben, szívesen és együttérzéssel adakozzanak. Így biztos alapot gyűjthetnek a jövőre, és elnyerik az igazi életet.

Jak 4,13-15 Rajta, kik mondjátok: „Ma vagy holnap elmegyünk abba a városba, és ott maradunk egy évig, kereskedünk és nyereszkedünk”, ti, akik nem tudjátok, mit hoz a holnap. Mert mi a ti életetek? Pára vagytok csak, amely egy kis ideig látszik, aztán ismét eloszlik. Ahelyett, hogy ezt mondanátok: „Ha az Úr akarja és élünk, ezt vagy azt fogjuk tenni!”

Jel 3,17-18 Azt mondod: Gazdag vagyok, dúsgazdag, nincs szükségem semmire. – Nem látod, hogy nyomorult vagy, szánalomra méltó, szegény, vak és mezítelen? Azt tanácsolom

neked: Végy tőlem tűzben kipróbált aranyat, hogy meggazdagodj; fehér ruhát, hogy felöltözz, s ne lássék szégyenletes meztelenséged; kenetet, hogy megkend szemedet és láss.

2. MEDITATIO – ELMÉLKEDÉS

2.1. PATRISZTIKUS NÉZŐPONT

Szent Ambrus: Hiába gyűjtenek kincseket, akik azt sem tudják, lesz-e rájuk valaha szükségük. Mert amit nem vihetünk magunkkal, ha meghalunk, az nem a miénk. Az elhunytat csak az erény kíséri, csak az irgalom követ minket, örök hazát nyitva a halottak előtt.

2.2. TANÍTÓHIVATALI NÉZŐPONT

2.2.1. KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

661. Ez az utolsó lépés szoros egységben marad az elsővel, azaz a mennyből való alászállással, ami a megtestesülésben valósult meg. Csak az „térhet vissza az Atyához”, aki az „Atyától jött ki”: Krisztus. „Senki sem ment föl az égbe, csak aki alászállott az égből, az Emberfia” (Jn 3,13). Az emberség saját természetes erőire hagyva nem képes bemenni az „atyai házba”, Isten életébe és boldogságába. Egyedül Krisztus nyithatta meg az embernek az utat: „hogyan nekünk, az Ő tagjainak megadja a reményt, hogy mi is eljuthatunk oda, ahová Ő elsőként előrement”.

1042. Az idők végén Isten Országát el fogja érni a maga teljességét. Az egyetemes ítélet után a testben és lélekben megdicsőült igazak örökké uralkodni fognak Krisztussal, és a világmindenség is megújul:

Akkor az Egyház „a mennyei dicsőségben be fog teljesezni, amikor (...) az emberi nemmel együtt az egész világ is, mely bensőségesen kapcsolódik az emberhez és általa halad a célja felé, tökéletesen helyreáll Krisztusban”.

1043. A Szentírás ezt a titokzatos megújulást, mely átalakítja az emberiséget és a világot, nevezi „új égnek és új földnek” (2Pt 3,13). Ez lesz Isten tervének végső megvalósulása: „összefoglalni mindeneket Krisztusban, ami a mennyben és a földön van” (Ef 1,10).

1044. Ebben az új mindenségben, a mennyei Jeruzsálemben Istennek lakása lesz az emberek között. „És letöröl a szemükről minden könnyet, és nem lesz többé halál, sem gyász, sem jajgatás, sem fájdalom nem lesz többé, mert a korábbiak elmúltak” (Jel 21,4).

1045. Az ember számára e beteljesedés lesz az emberi nem egységének végső megvalósulása, melyet Isten a teremtetéstől fogva akart, s melynek a zárandók Egyház „mintegy szakramentuma” volt. Akik Krisztussal egyesültek, a megváltottak közösségét fogják alkotni, Isten „szent Városát” (Jel 21,2), „a Bárány eljegyzett menyasszonyát” (Jel 21,9). E közösséget többé nem sebz meg bűn, szenny, önszeretet, melyek az emberek földi közösségét rombolják vagy megsebzik. A boldogító látás, melyben Isten a választottak számára kimeríthetetlenül föltárul, a boldogság, a béke és közösség örök forrása lesz.

1046. Ami a világmindenséget illeti, a kinyilatkoztatás mély közösséget állít az anyagvilág és az ember rendeltetése között:

„Maga a természet sóvárogva várja Isten fiainak megnyilvánulását (...), abban a reményben, hogy a mulandóság szolgálai állapotából fölszabadul (...). Tudjuk ugyanis, hogy az egész természet együtt sóhajtozik és vajódik mindmáig; de nemcsak az, hanem mi magunk is, akik bensőnkben hordozzuk a Lélek csírát: mi is sóhajtozunk és várjuk a fogadott fiúságot, testünk megváltását.” (Róm 8,19–23)

1047. Az egész látható világmindenség arra van tehát rendelve, hogy maga is átalakuljon: „Tehát eredeti állapotába visszaállítva akadály nélkül kell szolgálnia az igazakat”, részesedvén megdicsőülésükben, a föltámadott Jézus Krisztusban.

1048. „Nem tudjuk, mikor teljesedik be a föld és az emberiség ideje, sem a mindenség átalakulásának módját nem ismerjük. Elmúlik ugyanis a világ bűntől eltorzult alakja, de halljuk, hogy Isten új lakóhelyet és új földet készít, melyben igazságosság lakik, s melynek boldogsága betölti, sőt felülmúlja mindazt a békevágyat, mely feltör az emberi szívekből.”

1049. „Az új föld várásának mégsem szabad csökkentenie, hanem inkább fokoznia kell a szorgoskodást, hogy szebb legyen a föld, hiszen itt van növekedőben az új emberi család közössége, mely némiképp már sejteti az eljövendő világ körvonalait. Így tehát jöllehet a földi fejlődést gondosan meg kell különböztetni Krisztus országának növekedésétől, mégis amennyiben hozzájárulhat a társadalom jobb rendjének megalkotásához, sokat jelent az Isten országa szempontjából.”

1050. Ha „az emberi méltóság, a testvéri közösség és a szabadság javait, tudniillik a természet és az emberi munka jó gyümölcseit az Úr Lelkében és az Úr parancsa szerint elterjesztettük a földön, egyszer újra meg fogjuk találni, de már megtisztítva minden szennytől, tündöklően és megdicsőülve, akkor, amikor Krisztus átadja az Atyának az örök és egyetemes országot”. Akkor Isten lesz „minden mindenben” (1Kor 15,28) az örök életben:

„Az élet valójában és igazában az Atya, aki a Fiú által a Szentlélekben forrásként árasztja mindenkire a mennyei javakat: és jósága által nekünk, embereknek is az örök élet javait igazmondóan megígérte.”

1821. Mi tehát reménykedhetünk a mennyei dicsőségben, amelyet Isten azoknak ígért, akik szeretik Őt és megteszik az Ő akaratát. Minden körülmények között mindenkinek remélnie kell azt, hogy Isten kegyelmének segítségével kitart „állhatatosan mindvégig” és elnyeri a mennyei boldogságot mint Istentől kapott örök jutalmat azokért a jótettekért, melyeket Krisztus kegyelmével vitt végbe. Az Egyház reménykedve imádkozik azért, hogy „minden ember üdvözljön” (1Tim 2,4). Az Egyház azután vágyódik, hogy Krisztussal, a Jegyesével egyesüljön a mennyei dicsőségben:

„Reménykedj, lelkem, reménykedj. Nem ismered sem a napot, sem az órát. Virrassz éberen, hiszen minden igen gyorsan múlik, jöllehet türelmetlenséged kéteessé teszi azt, ami biztos, hosszúvá az időt, ami rövid. Gondolj arra, hogy minél inkább harcolsz, annál inkább bizonyítod Isten iránti szeretetedet, és annál inkább fogsz örvideni egy napon majd Szerelmeddel, véget nem érő boldogságban és elragadtatásban.”

2535. Az érzéki vágy ösztönöz olyan kellemes dolgok megkívánására, amelyekkel nem rendelkezünk. Így amikor az ember éhes, enni, ha fázik, melegedni vágyik. Ezek a vágyak önmagukban jók; de gyakran nem maradnak meg az értelem rendjének keretei között, és arra ösztönöznek, hogy jogtalanul megkívánjuk azt, ami nem jár nekünk és vagy másé, vagy másnak jár.

2536. A tizedik parancsolat tiltja a mohóságot és a földi javak megszerzésének mértéktelen vágyát. Tiltja a kapzsiságot, mely a gazdagság és a vele járó hatalom iránt érzett mértéktelen vágyból fakad. Még azt a vágyat is tiltja, hogy igazságtalanságot kövessünk el, amellyel a felebarátnak anyagi kárt okoznánk:

„Amikor a Törvény figyelmeztet: »Ne kívánd«, e szavak arra vonatkoznak, hogy fogjuk vissza a vágyainkat idegen dolgoktól. Az idegen dolgok megkívánásának szomjúsága ugyanis mérhetetlen és végtelen, és soha nem telik be, miként írva van: »A kapzsi nem telik be pénzzel« (Sir 5,9).”

2537. Nem szegi meg ezt a parancsolatot az a vágy, hogy a felebarát javait megszerezzük, csak igazságos eszközökkel akarjuk. A hagyományos hitoktatás jó valóságérzéssel mutat rá „azokra, akiknek a legtöbbet kell harcolniuk a kapzsi vágyakkal”, és hogy ezért őket „jobban kell buzdítani, hogy ezt a parancsolatot megtartsák”:

„Ilyenek például, a kereskedők, akik óhajtják az éhínséget és a drágaságot, és nem jó szemmel nézik, ha mellettük más is kínálja áruját vagy vásárol, mert nélkülük drágábban tudnának eladni és olcsóbban tudnának vásárolni. Azok is vétenek, akik kívánják mások ínségét, hogy eladásból és vételből nagyobb hasznot tudjanak húzni (...). Orvosok, akik betegségekre vágnak; ügyvédek és bírák, akik ügyekre és perekre várnak...”

2538. A tizedik parancsolat megkívánja, hogy száműzzük az irigységet az emberi szívből. Amikor Nátán próféta Dávid királyban bűnbánatot akart ébresztetni, elmondott neki egy példázatot a szegény emberről, akinek nem volt semmije, csak egy leányaként szeretett báránykája, és a gazdagról, akinek számos nyája volt, mégis elvette a szegénytől a báránkját. Az irigység a leggonoszabb tettekre is vezethet. A halál a Sátán irigysége révén jött a világra (Bölcs 2,24).

„Harcolunk egymással és az irigység fegyverzett föl minket egymás ellen (...). Ha ilyen elkeseredetten szabdaljuk Krisztus Testét, hová jutunk? Mintha ízekre akarnánk tépni (...). Ugyanazon Test tagjainak mondjuk magunkat, és úgy marcangoljuk egymást, mintha vadállatok lennénk.”

2539. Az irigység főbűn. Szomorúságot jelent, amit valaki idegen jó miatt érez, és zabolátlan vágyat annak megszerzésére tiltott módon is. Amikor súlyos rosszat kíván a felebarátnak, halálos bűn:

Szent Ágoston az irigységben „ördögi víciumot” látott.

„Az irigységből gyűlölet, alattomos suttozás, megszólás, a felebarát szerencsétlensége miatti ujjongás és a szerencséje miatti bosszúság fakad.”

2540. Az irigység a szomorúság egy fajtája, ezért a szeretet visszautasítása; a keresztény embernek a jóakarattal kell harcolnia ellene. Az irigység gyakran a gőgből fakad; a megkeresztelt embernek gyakorolnia kell az alázatos életet:

„Azt szeretném, hogy Istent dicsőség érje általam. Örvendj tehát testvéred virulásán, és meg fog dicsőülni általad Isten. És valamennyien azt fogják mondani: »Áldott az Isten, akinek ilyen, minden irigységtől mentes, mások javai fölött örvendező szolgálói vannak«.”

2547. Az Úr jajt kiált a gazdagokra, mert ők a javak bőségében megtalálják vigasztalásukat. „A gőgösök tehát óhajtkák és szeretik a földi országokat: a lélekben szegények azonban boldogok, mert övék a mennyek országa.” A mennyei Atya gondviselésére hagyatkozás megszabadítja az embert a holnap miatti aggódástól. Az Istenbe vetett bizalom fölkelészt a szegények boldogságára. Ők majd látni fogják Istent.

2728. Végül harcunkkal szembe kell szállnunk azokkal a dolgokkal, melyeket kudarcként élünk meg imádságunkban: a szárazságunkból fakadó elkedvetlenedéssel; a szomorúsággal, hogy nem adtunk oda Istennek mindent, mert „nagy vagyunk van”; a csalódással, mert nem a saját akarataink szerint nyerünk meghallgatást; a bűnös voltunk miatti méltatlankodástól megkeményedő gőgünk sérülésével; az imádság ingyenes voltaival kapcsolatos tévedésünkkel stb. A konklúzió mindig ugyanaz: minek imádkozni?! Ezen akadályok leküzdéséért alázatosan, bizalommal és kitartóan kell harcolnunk.

144. Engedelmeskedni (latinul: ob-audire, `odahallgatni') a hitben azt jelenti, hogy az ember szabadon aláveti magát a hallott szónak, mert igazságát Isten adja eléje, aki maga az Igazság. Ennek az engedelmességnek példájaként a Szentírás Ábrahámot állítja elének. Szűz Mária pedig a legtökéletesebb megvalósulása.

145. A Zsidókhoz írt levél az ősök hitének magasztalásakor külön kiemeli Ábrahám hitét: „A hit alapján engedelmeskedett Ábrahám a hívásnak, hogy költözzék arra a vidékre, amelyet örökségül kellett kapnia. Elindult anélkül, hogy tudta volna, hová megy.” (Zsid 11,8.) A hittel élt mint jövevény és zarándok az Ígélet földjén. Sára hittel foganta az Ígélet fiát. Végül Ábrahám hittel ajánlotta föl egyetlen fiát áldozatul.

146. Ezáltal Ábrahám megtestesíti a hitnek a Zsidókhoz írt levélben adott meghatározását: „A hit szilárd bizalom abban, amit remélünk, meggyőződés arról, amit nem látunk” (11,1). „Ábrahám hitt az Istennek, és ez beszámíttatott neki megigazulásul” (Róm 4,3). Ezzel „a hittel megerősödve” (Róm 4,20) lett Ábrahám „atyja minden hívőnek” (Róm 4,11.18).

147. Az Ószövetségben e hitnek nagyon sok tanúja van. A Zsidókhoz írt levél dicsőítő beszédet mond az elődök példás hitéről, melyből „bizonyosságot merítettek” (Zsid 11,2.39). „Isten azonban nekünk valami jobbat készített” (11,40): tudniillik a kegyelmet, hogy higgyünk az Ő Fiában, Jézusban, aki „hitünk szerzője és bevezetője” (12,2).

148. A hívő engedelmességet legtökéletesebben Szűz Mária valósítja meg. A hitben fogadja Mária a Gábor angyaltól hozott üzenetet és ígéretet, mert hitte, hogy „Istennél semmi sem lesz lehetetlen” (Lk 1,37), és beleegyezését adta: „Íme, az Úr szolgáló leánya, legyen nekem a te ígéd szerint” (Lk 1,38). Erzsébet e szavakkal köszöntötte őt: „Boldog, aki hitt, mert beteljesedik mindaz, amit az Úr mondott neki!” (Lk 1,45). E hit miatt hirdeti őt majd boldognak minden nemzedék.

149. Ő nem ingott meg hitében élete folyamán, még a végső próbatételnél sem, amikor fia, Jézus meghalt a keresztfán. Mária soha nem szűnt meg hinni abban, hogy „Isten szava be fog teljesedni”. Az Egyház tehát Máriában a hit legtisztább megvalósulását tiszteli.

1817. A remény az az isteni erény, amellyel bizalmunkat Krisztus ígéreteibe vetve, és nem a saját erőnkre, hanem a Szentlélek segítségére és kegyelmére támaszkodva törekszünk a mennyek országára és az örök életre mint boldogságunkra. „Tartsunk ki rendíthetetlenül reményünk megvallásában, mert hűséges az, aki az ígéretet tette” (Zsid 10,23). A Szentlélek „bőségesen áradt ránk Üdvözítőnk, Jézus Krisztus által, hogy az ő kegyelméből megigazulva az örök élet reménybeli örököseivé váljunk” (Tit 3,6–7).

1818. A remény erénye megfelel az Isten által minden ember szívébe oltott boldogságra törekvésnek; fölemeli az emberi tetteket indító várakozásokat, megtisztítja és Isten országa felé irányítja azokat; megóv a kislelkűségtől; támogat minden elhagyatottságban; és kitágítja a szívet az örök boldogság várásában. A remény lendülete megőrzi a vak önszeretettől (egoizmustól), és elvezet a szeretet boldogságára.

1819. A keresztény remény ismét fölveszi és tökéletesíti a választott nép reményét, melynek kezdete és példája Ábrahám – Isten ígéreteibe vetett, Izsákban beteljesült, és az áldozat próbatételében megtisztult – reménye. Ő „a remény ellenére reménykedve hitte, hogy sok nemzet atyja lesz” (Róm 4,18).

1820. Jézus igehirdetése kezdetén a boldogságok meghirdetésében a keresztény remény bontakozik ki. A boldogságok az ég felé, mint az új „ígéret földje” felé emelik reményünket; a Jézus tanítványaira váró megpróbáltatások által megrajzolják az oda vezető utat. De Jézus Krisztus és szenvedéseinek érdemeiért Isten megőrzi bennünket a „reményben, amely nem csal meg” (Róm 5,5). A remény „lelkünk biztos és szilárd horgonya”, amely oda kapaszkodik, „ahová elsőnek lépett be értünk Jézus” (Zsid 6,19–20). A remény fegyverzet is, amely védelmez bennünket az üdvösségért vívott harcban: „Öltsük fel a hitnek és a szeretetnek páncélját, sisak gyanánt meg az üdvösség reményét” (1Tesz 5,8). Megörvendeztet még a próbatételek közepette is: „derűsek a reményben, erősek a megpróbáltatásban” (Róm 12,12). Az imádságban fejeződik ki és belőle táplálkozik, főként a Miatyánkban, mely mindannak foglalata, aminek vágyát a remény ébreszti bennünk.

1821. Mi tehát reménykedhetünk a mennyei dicsőségben, amelyet Isten azoknak ígért, akik szeretik Őt és megteszik az Ő akaratát. Minden körülmények között mindenkinek remélnie kell azt, hogy Isten kegyelmének segítségével kitart „állhatatosan mindvégig” és elnyeri a mennyei boldogságot mint Istentől kapott örök jutalmat azokért a jótettekért, melyeket Krisztus kegyelmével vitt végbe. Az Egyház reménykedve imádkozik azért, hogy „minden ember üdvözljön” (1Tim 2,4). Az Egyház azután vágyódik, hogy Krisztussal, a Jegyesével egyesüljön a mennyei dicsőségben:

„Reménykedj, lelkem, reménykedj. Nem ismered sem a napot, sem az órát. Virrassz éberen, hiszen minden igen gyorsan múlik, jöllehet türelmetlenséged kéteessé teszi azt, ami biztos, hosszúvá az időt, ami rövid. Gondolj arra, hogy minél inkább harcolsz, annál inkább bizonyítod Isten iránti szeretetedet, és annál inkább fogsz örömetni egy napon majd Szerelmeddel, véget nem érő boldogságban és elragadtatásban.”

2729. Imádságunk megszokott nehézsége a szórakozottság. Vonatkozhat a szavakra és jelentésükre a szóbeli imában; mélyebben érintheti azt, akihez imádkozunk (a liturgikus és személyes szóbeli imában, elmélkedésben és szemlélődő imában). Üldözőbe venni az elme elszorakozásait egyértelmű a csapdájukba eséssel, ugyanis elegendő lenne visszatérnünk a szívünkbe: a lélek elszorakozása föltárja ugyanis, hogy mihez kötődünk, és ennek alázatos tudatosítása Isten színe előtt növelni tudja az Iránta való szeretetünket, teljesen följánlván neki a szívünket, hogy Ő tisztítsa meg. Itt harc folyik, az Úr választása, akinek szolgálnunk kell.

2730. Pozitívan nézve a birtokolni és uralkodni vágyásunk elleni küzdelem virrasztás, a szív ébersége. Amikor Jézus a virrasztásra buzdít, az mindig Őrá vonatkozik, az Ő eljövetelére, az utolsó napra és minden áldott napra: a „mai napra”. A vőlegény éjfélkor érkezik: a fény, amelynek nem szabad kialudnia, a hit fénye: „Rólad mondta a szívem: »Keressétek az én arcomat!«”, (Zsolt 27,8).

2731. A másik nehézség, főleg azok számára, akik igazán imádkozni akarnak, a szárazság, amely része annak az imádságnak, melyben a szív kifosztott, nem érzi a gondolatok, emlékezések és a lelki érzések ízét sem. Ez a tiszta hit ideje, mely hűségesen Jézussal marad a halálfélelemben és a sírban. Ha a búzaszem „meghal, bő termést hoz” (Jn 12,24). Ha a szárazság gyökértelenségből fakad, mert az ige sziklás talajra hullott, a harc a megtérésért folyik.

2732. A leggyakoribb és legrejtettebb kísértés a kicsinyhitűségünk. Ez nem annyira a nyilvánvaló hitetlenségben, mint a tényleges rangsorolásban fejeződik ki. Amikor imádkozni kezdünk, ezer sürgetőnek vélt teendő és gond tűnik fontosabbnak; ez ismét a szív igazságának és szeretete mértékének ideje. Néha úgy fordulunk az Úrhoz, mint végső menedékhez; de vajon valóban hisszük ezt? Olykor az Urat szövetségesként vesszük magunk mellé, de a szívünk még mindig erőszakos marad. Ezekben az esetekben a kicsinyhitűségünk megmutatja, hogy még nincs a szívünkben az alázatos készség: „Nálam nélkül semmit sem tehettek” (Jn 15,5).

2733. Egy további kísértés, melynek az erőszakosság nyit ajtót, a lelki restség (acedia). A lelki élet atyái ezen lelki restségen bizonyos lelki depressziót értenek, ami az aszkézis lanyhulásával, az éberség csökkenésével és a szív hanyagságával jár. „A lélek kész, de a test erőtlen” (Mt 26,41). Minél magasabbról zuhan le valaki, a rossz annál jobban megsebzí. A lélek fájdalmas elkedvetlenedése az erőszakosság másik oldala. Aki alázatos, nem csodálkozik nyomorúságán, sőt ez nagyobb bizalmat ébreszt benne és erőssé teszi az állhatatosságban.

144. Engedelmeskedni (latinul: ob-audire, `odahallgatni') a hitben azt jelenti, hogy az ember szabadon aláveti magát a hallott szónak, mert igazságát Isten adja eléje, aki maga az Igazság. Ennek az engedelmességnek példajaként a Szentírás Ábrahámot állítja elénk. Szűz Mária pedig a legtökéletesebb megvalósulása.

145. A Zsidókhöz írt levél az ősök hitének magasztalásakor külön kiemeli Ábrahám hitét: „A hit alapján engedelmeskedett Ábrahám a hívásnak, hogy költözzék arra a vidékre, amelyet örökségül kellett kapnia. Elindult anélkül, hogy tudta volna, hová megy.” (Zsid

11,8.) A hittel élt mint jövevény és zarándok az Ígéret földjén. Sára hittel foganta az Ígéret fiát. Végül Ábrahám hittel ajánlotta föl egyetlen fiát áldozatul.

146. Ezáltal Ábrahám megtestesíti a hitnek a Zsidókhoz írt levélben adott meghatározását: „A hit szilárd bizalom abban, amit remélünk, meggyőződés arról, amit nem látunk” (11,1). „Ábrahám hitt az Istennek, és ez beszámíttatott neki megigazulásul” (Róm 4,3). Ezzel „a hittel megerősödve” (Róm 4,20) lett Ábrahám „atyja minden hívőnek” (Róm 4,11.18).

165. Ilyenkor a hit tanúihoz kell fordulnunk: Ábrahámhoz, „aki a remény ellenére reménykedve hitt” (Róm 4,18); Szűz Máriához, „aki a hit zarándokútján” Fia szenvedésében részesedve egészen „a hit éjszakájáig” és az Ő sírjának éjszakájáig jutott; és a hit sok más tanújához: „Mi, akiket a tanúknak ilyen felhője vesz körül, váljunk szabaddá minden tehertől, különösen a bűntől, amely behálóz minket, és fussuk meg kitartással az előttünk lévő pályát. Emeljük tekintetünket a hit szerzőjére és bevégzőjére, Jézusra.” (Zsid 12,1--2)

2572. Hitének végső tisztulásaként Ábrahámától, „aki megkapta az ígéreteket” (Zsid 11,17), azt kívánták, hogy áldozza föl a fiút, akit Isten ajándékozott neki. Hite nem inog meg: „Isten gondoskodik magának áldozati bárányról” (Ter 22,8) – mondja Ábrahám, mert „bizonyosra vette, hogy Isten képes a halottakat is föltámasztani” (Zsid 11,19). Így a hívők atyja hasonlóvá vált az Atyához, aki saját Fiát nem kíméli, hanem majd mindnyájunkért odaadja Őt. Az imádság visszaállítja az ember isten hasonlóságát, és részesíti a sokaságot üdvözítő Isten szeretete hatalmában.

2676. A Máriához intézett imádság e kétirányú mozgása páratlanul fejeződik ki az „Ave Maria” imádságban.

„Üdvözlégy, Mária (Örvendj, Mária!)”. Az imádságot Gábor angyal Ave-ja, Üdvözlégy-e nyitja meg. Maga Isten köszönti Máriát angyala által. A mi imádságunk meg meri ismételni a Máriának szóló köszöntést, azzal a látással, mellyel Isten tekintetre méltatta alázatos szolgálóleányát, és mer örvendeni az öröm miatt, melyet Isten Máriában talált.

„Kegyelemmel teljes, az Úr van teveled”. Az angyal köszöntésének ez a két kijelentése kölcsönösen megvilágítja egymást. Mária kegyelemmel teljes, mert az Úr vele van. A kegyelem, amely őt egészen eltöltötte, Annak jelenléte, aki minden kegyelem forrása. „Örvendj (...), Jeruzsálem leánya! (...) Az Úr, a te Istened tebenned van.” (Szof 3,14.17a) Mária, akihez maga az Úr jön, hogy benne lakozzék, Sion leánya, a szövetség szekrénye, a hely, ahol az Úr dicsősége megnyugszik: Ő „Isten hajléka az emberek között” (Jel 21,3). A „kegyelemmel teljes” az, aki teljesen odaajándékozta magát Annak, aki jön, hogy benne lakozzék, és akit Mária majd a világnak fog adni.

„Áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse, Jézus.” Az angyali köszöntés után magunkévá tesszük Erzsébet köszöntését. „Szentlélekkel eltelve” (Lk 1,41) Erzsébet az első azon nemzedékek beláthatatlan sorából, akik Máriát boldognak hirdetik: „Boldog, aki hitt...” (Lk 1,45); Mária „áldott az asszonyok között” (1,42), mert hitt az Úr ígéjének beteljesedésében. Ábrahám a hitével lett azzá, akiben „majd áldást nyer a föld minden nemzetsége” (Ter 12,3). Mária a hitével lett a hívők Anyja, miatta kapják meg a föld összes nemzetei azt, aki maga Isten áldása: „Jézus, méhednek áldott gyümölcse”.

2.2.2. PÁPAI GONDOLATOK

SZENT VI. PÁL PÁPA POPULORUM PROGRESSIO KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

A felesleg

49. Újra meg újra el kell mondani: a gazdagabb országok feleslegét a szegény térségben kell felhasználni. Az a szabály, amely szerint régebben a hozzánk legközelebb állókat kellett javainkkal segíteni, vonatkozik az összes szűkölködőre is szerte a világon, és a gazdagok elsőként élvezik majd ennek áldásait. Mert fösvénységük, ha még sokáig tart, Isten ítéletét vonja majd magára, fölgerjeszti a szegények haragját, és ennek következményeit senki sem láthatja előre. A ma oly virágzó, de csak a maguk érdekével törődő országok legmagasabbrendű értékeit rombolják, ha a mind többé válás vágyát alárendelik a többet birtoklás vágyának. Rájuk illik majd a gazdag emberről szóló példabeszéd, akinek földje olyan bőséges termést hozott, hogy azt sem tudta, hová gyűjtse; méltán teljeseedik be rajtuk: „Ám az Isten így szól hozzá: Esztelen, még az éjjel számonkérlek rajtad lelkedet.”

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA EVANGELIUM VITAE KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

32. Az Ószövetség népének tapasztalata újul meg mindazokban a „szegényekben”, akik találkoznak a Názáreti Jézussal. Miként egykor Isten, „aki szereti a lelkeket”, megerősítette a veszélyben forgó Izraelt, úgy most Isten Fia mindazoknak, akiket veszélyek fenyegetnek és létükben korlátozottak, hirdeti, hogy az ő életük is jó, és az Atya szeretete értelmet és értéket ad neki.

„A vakok látnak, a sánták járnak, a leprások megtisztulnak, süketek hallanak, halottak támadnak föl és a szegényeknek hirdettetik az evangélium”. Izaiás próféta mutatja be Jézus saját küldetésének tartalmát: mindazok, akiknek valamilyen módon szenvednek „fogyatékos” létük miatt, tőle hallják a jó hírt, hogy Isten törődik velük, és megerősítést nyernek abban, hogy az ő életük is féltékenyen őrzött ajándék az Atya kezében.

A „szegények” azok, akiket különösen is megszólít Jézus prédikációja és cselekedete. A betegek és kitaszítottak sokasága, akik követik és keresik Őt, szavaiból és tetteiből fölfogják, milyen nagyra értékeli életüket, s mennyire megalapozott üdvösség-várásuk.

Ugyanez történik az Egyház küldetésében kezdettől fogva. Az Egyház ugyanis, mely Jézust úgy hirdeti, mint „aki körüljárt jót cselekedvén és gyógyítván az összes ördögtől megszállottakat, mert vele volt az Isten”, jól tudja, hogy az üdvösség üzenetét hordozza, mely a maga újdonságával éppen az emberi élet szegénységében és nyomorúságában hangzik föl. Így tette Péter, amikor meggyógyította azt a bénát, akit napról napra odatettek a jeruzsálemi templom Ékes kapujához, hogy kolduljon: „Ezüstöm és aranyom nincsen, de amim van, neked adom: a Názáreti Jézus Krisztus nevében kelj föl és járj!” A Jézusba, az „élet szerzőjébe” vetett hit miatt az élet, mely nyomorultán és félredobottan feküdt, újra megtalálta önmagát és teljes méltóságát.

Jézus és Egyházának szava és tettei nem csupán azoknak szólnak, akik betegek, szenvedők vagy különféle formákban kirekesztettek a társadalomból. Még mélyebben érintik minden ember életének értelmét a maga erkölcsi és lelki rendjében. Csak aki fölismeri, hogy életét a bűn betegsége bélyegezte meg, képes megtalálni az üdvözítő

Jézussal való találkozásban saját létének igazságát és hitelességét Jézus szavai szerint: „Nem az egészségeseknek van szüksége orvosra, hanem a betegeknek; mert én nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem a bűnösöket a bűnbánatra.”

Aki pedig ezzel ellentétben – mint az evangéliumi példabeszéd gazdag földművese – azt gondolja, hogy pusztán anyagi javak birtoklásával biztosíthatja életét, valójában becsapja magát: élete elillan, s ő meghal anélkül, hogy egyszer is fölfogta volna igaz jelentését: „Oktalan! Még ezen az éjszakán számonkérik a lelkedet: amit készítettél, kié lesz?”

2.3. LITURGIKUS NÉZŐPONT

2.3.1. AZ EVANGÉLIUMI SZAKASZ KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI A SZENTMISE SZERTARTÁSÁNAK EGYÉB SZÖVEGEIVEL

A mai *evangélium* (Lk 12,13-21) a mennyei kincsek fontosságát hangsúlyozza a földi javak gyűjtögetésével szemben. Az *olvasmány* (Préd 1,2;2,21-23) kissé borús hangvételben szól a világi dolgok esetleges és mulandó voltáról: „Minden csak hiábavalóság. Hisz jó néhány ember munkálkodott bölcsen, okosan és sikerrel, azután át kellett engednie szerzeményét olyannak, aki mit sem fáradt érte.” Tanítja, hogy a földi tevékenységekben önző módon elmerülő ember, nem talál békére: „Szíve még éjjel sem tud megnyugodni. Ez is hiábavalóság!” Ez a téma jelenik meg az evangéliumi példázat (Lk 12,16-19) szereplőjénél is.

A *válaszos zsoltár* (Zsolt 89,3-4.5-6.12-13.14 és 17) megállapítja az Úrról: „A te szemedben ezer év akár a tegnap, úgy tűnik tova, mint egy órállás éjszaka.”, illetve „Te a halandót ismét porrá teszed, így szólsz: »Térjetek vissza, emberek fiai«”. Esetleges, mulandó voltunk belátása azonban nem csak lemondó panaszkodásra indíthat bennünket. Végességünk, törekénységünk és gyengeségünk tudatosítása által még szorosabban ráhagyatkozhatunk a gondviselő Istenre, aki nélkül életünk valóban hiábavaló lenne. A zsoltárossal együtt mi is elmondhatjuk: „Uram, menedékünk lettél nemzedékről nemzedékre.” És ebből fakad az a kérés is, hogy az Úr segítsen minket bölcsébbé válni: „Taníts meg számotvetni napjaink sorával, hogy bölcsességre neveljük szívünket.”

Az esetleges dolgok mulandóságának tudatában az Istenre való ráhagyatkozásra és a megtérésre figyelmeztet a *szentlecke* (Kol 3,1-5.9-11) szerzője is: „Keressétek tehát azt, ami odafönt van, ahol Krisztus ül az Isten jobbján. Az égiekre irányuljon figyelmetek, ne a földiekre. Hiszen meghaltatok, és életetek Krisztussal az Istenben van elrejtve. (...) Vessétek le a régi embert szokásaival együtt, és öltözzétek föl az újat, aki állandóan megújul Teremtőjének képmására a teljes megismerésig.”

Az Istenre hagyatkozást, a mindenestül őbelé kapaszkodást hirdeti az ismert sor is a hegyi beszéd boldogmondásaiból az *alleluja versben* (Mt 5,3): „Boldogok a lélekben szegények, mert övék a mennyek országa.” A *kezdő könyörgés* szavai mögött is az Isten jóságába és gondviselő szeretetébe vetett bizalom hallatszik: „Urunk, boldogan vallunk téged teremtő és gondviselő Istenünknek.”

Az *egyetemes könyörgések* témája is szorosan az evangélium tárgyköréhez kapcsolódik. A *papi záró könyörgés* így összegzi ezt: „Adj, Urunk, keresztény okosságot

híveidnek, hogy miközben megbecsüljük a szükséges földi javakat, mindennél többre tartunk mennyei örökségünket!” Tehát a földi javak esetlegességének belátása nem jelenti, hogy nem fontos és szükséges élni velük. Éppen az anyagi javak megfelelő kezeléséhez kell bölcsesség és okosság – ahogyan ezt az idézett szöveg is megfogalmazza.

A két *áldozási ének* az Eucharisztia misztériumának a fényében rávilágít arra, hogy nem a földi vagyon, hanem egyedül Isten az, aki igazán és teljesen be tudja tölteni vágyainkat: „Mennyei kenyérrel tápláltál minket, Istenünk; minden gyönyörűség és minden íz édessége megvan benne.” (Bölcs 16,20); „Én vagyok az élet kenyere. Aki hozzám jön, többé nem éhez, s aki bennem hisz, nem szomjazik soha.” (Jn 6,35)

2.3.2. LITURGIKUS ÉNEKEK

Áldom én az Urat (618)

http://nepenektar.hu/idoszak/evkozi_ido/liturgia/218/gr/809/aldom-en-az-urat-benedicam-dominum

GITÁROS ÉNEKEK

Silye Jenő: Nézzétek az ég madarait

<https://www.youtube.com/watch?v=tkM4OB8lPGc>

2.4. PEDAGÓGIAI NÉZŐPONT

2.4.1. EVANGÉLIUM TÉMÁJÁT FELDOLGOZÓ IRODALMI MŰVEK

Hamvas Béla: Isten tenyerén ébredtem

Isten tenyerén ébredtem, s lenéztem a Földre,
Hófehér csúcsokra, kopár legelőkre.
Kanyargós folyók tükrében láttam kelni a Napot,
Sugaraiban álmos hajnal mosakodott.
Láttam az óceánt gyermekként ragyogni
Sirályokat felette felhőkkel táncolni,
Láttam a békét az emberek szívében,
Láttam az erdőket fürödni a fényben.
Láttam sok-sok mosolyt és láttam a reményt,
Láttam az embert, és láttam a zenét,
Láttam a földet szeretetben élni,
Láttam a csöndet a széllel zenélni.
Láttam Istent amerre csak néztem,
Miközben éppen az Ő tenyerében ültem,
S az Ő hangján szólt hozzám a szél,
Mint anya, ki gyermekének mesél,
Millió apró tükörben láthatod magadat,
Hisz olyannak látod a világot, amilyen Te vagy!

Nagy Vilmos: Vakvágány

Nézd, milyen az ember:
Kapzsi, gonosz, törtető,
gyűjt aranyat, vagyont,
soha semmi sem elég.

Eltapos mindenkit,
útjában senki meg nem áll,
uralkodik rajta
az örök mohóság.

De este, amikor
házadhoz hazatérsz,
nem vár téged senki,
csak a néma sötétség.

Néha benéz a Hold
az ablakodon,
amikor fekszel
hideg ágyadon.

Hiába az arany,
a vastag bankbetét,
ha nincs egy kedves szó,
egy simogató kéz.

Üresen kong a lelked,
üresen kong a ház,
uralkodik rajtad
a gyötrő kapzsiság.

Dobj el mindent, ember,
mindez semmit sem ér,
többet ér egy szerető szempár,
ki a szemedbe néz,
amikor este hazatérsz.

2.5. KÉRDÉSEK AZ EVANGÉLIUMHOZ

- Én milyen kincseket gyűjtök az életemben?
- Hogyan viszonyulok a vagyonhoz, a tárgyakhoz?

3. ORATIO – IMÁDSÁG

A szentmise első könyörgése

Urunk, boldogan vallunk téged teremtő és gondviselő Istenünknek. Oltalmazd mindenkor híveidet: újítsd meg bennünk kegyelmi adományaidat, és megújult életünket őrizd meg jószágosan. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Imádság

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérlek, küldd el Szentlelkedet, hogy megtanítson nagylelkűen, okosan és szabadon bánni a földi javakkal! Ámen.

4. CONTEMPLATIO – SZEMLÉLŐDÉS

Őrizkedjetek minden kapzsiságtól! (Lk 12,13–21)

(Forrás: Pixabay)

5. CONDIVISIO – MEGOSZTÁS

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- A földi javakkal örömet szerezhetek másoknak is.
- Amit szeretettel teszek, az megmarad az örök életre.

6. ACTIO – TETTEKRE VÁLTÁS

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- Merjek Istenben gazdagodni.
- Legyek nagylelkű!

IMPRESSZUM

A *Lectio divina segédanyagok*, amiknek felépítése a *lectio divina* módszer felosztását követi, segítik az evangéliumi szakasz imádságos elmélyítését.

Lectio divina segédanyag, Évközi 18. vasárnap („C” év)
Borítófotó © Pixabay

A Biblia szövegének fordításait a következő forrásokból vettük át:

- liturgikus szöveg: igenaptar.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 18.)
- a görög szöveget az [SBLGNT](https://sblgnt.org) (utolsó letöltés 2020. május 11.)
- latin fordítás: [Vatikán online archívuma](https://www.vatican.va/hierarchia/synodus/generales/doc/2015/05/20150514_lectio-divina_hu.html) (utolsó letöltés 2020. május 14.)
- további magyar fordítások: [szentiras.hu](https://www.szentiras.hu) (utolsó letöltés 2020. május 12.)

Szent Ambrus gondolatait a Catena Aurea német nyelvű kiadása alapján Hegyi László fordította.

Katolikus Egyház Katekizmusa: [archiv.katolikus.hu/kek](https://www.katolikus.hu/kek) (utolsó letöltés 2020. május 15.)

Pápai gondolatok: [regi.katolikus.hu](https://www.regi.katolikus.hu) (utolsó letöltés 2020. szeptember 14.)

Hamvas Béla: Isten tenyerén ébredtem – <https://www.ars-sacra.hu/vers.php?vers=117>

Nagy Vilmos: Vakvágány – [www.poet.hu magyar versek](https://www.poet.hu/magyar-versek)

A *Lectio divina segédanyag* összeállításában a lectio divina munkacsoport működött közre, melynek vezetője

Nyúl Viktor, egykori és jelenlegi tagjai pedig: Asztalos Gábor Tamás, Asztalos Livia, Csonka Laura, Endrédi Melinda, Geiszelhardt Sára, Görföl Tibor, Grász-Szily Boglárka, Haász Rebeka Anna, Fazekas Zsófia, Hegyi László, Járai Ferenc, Máté Mária Magdolna Teréz nővér, Mohay Réka, Molnár Dzszenifer, Nyúlné Révfy Ildikó, Paal Ágnes, Rácz Dávid, Rácz Édua Anna, Roszkopf Rita, Sárszegi Judit, Szabóné Nagy Katalin, Vermes Nikolett, Zimonyi Géza.

Ezen kiadvány tartalma szerzői jogi védelem alatt áll. A szerzői jogok tulajdonosai a fentebb említett esetekben az ott megjelölt jogtulajdonosok, külön meg nem jelölt esetekben a Pécsi Egyházmegye. Hitbuzgalmi és lelkipásztori célra a kiadvány anyaga szabadon felhasználható.

Kiadja a Pécsi Egyházmegye, 2022

7621 Pécs, Dóm tér 2.

E-levelezési cím: lectio.divina@pecs.egyhazmegye.hu

Honlap: lectiodivina.hu